

## ΒΙΒΛΙΟ

'Από τὸν ΤΑΚΗ ΜΕΝΔΡΑΚΟ

# Μιά κατάδυση στὸν κόσμο τοῦ Σάμουελ Μπέκετ

Όταν ἡ αἰσθητικὴ συνείδηση, μὲ προσβάσεις τοὺς «παραδεδεγμένους» ἢ ὄχι κανόνες, πετύχει τὴ μορφολογικὴ διερεύνηση ἑνὸς ἔργου, ἐκπληρώνοντας ἔτσι τὴν ἀποστολὴ της, δὲν ἀπομένει στὸν μελετητὴ, ἀλλὰ καὶ στὸν ἀναγνώστη ἀκόμα, παρὰ τὸ τελευταῖο θῆμα - ἴσως τὸ πιὸ σημαντικό - γιὰ νὰ τοῦ ἀποκαλυφθεῖ ὁ πυρήνας ποὺ συμπυκνώνει τὴ συγκίνηση τοῦ καλλιτέχνη, τὸ μῦθο ἐκεῖνο ποῦ, μέσα στὴ μικρότητά του, κλείνει τὴ μεγαλοσύνη τῆς δημιουργίας. Κι ὅταν τὸ ἔργο εἶναι δομημένο σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχές τῆς ἐκπληκτικῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς λιτότητας ἑνὸς Παρθενώνα - καρπὸς ἑνὸς αἰῶνα λουσιμένου στὸ φῶς - τότε καὶ τὸ τελευταῖο ἐκεῖνο σῆμα γίνεται πιὸ εὐκόλο καὶ πιὸ σταθερό. Ποιὸς θὰ μᾶς ὀδηγήσει, ὅμως, στὴ μυστικὴ πύλη ποὺ κλείνει ἕναν κόσμον βυθισμένο στὸν ζόφο τῆς μοναξιάς καὶ τῆς ὀδύνης, στὸν δυσπρόσιτο κόσμο τοῦ παράλογου, ποῦ γιὰ νὰ τὸν ἐκφράσουν οἱ τεχνίτες τοῦ λόγου καὶ οἱ στοχαστές του ἀνέσταν τὶς ξεχασμένες σχεδὸν θεωρίες τῆς ὑπαρξιακῆς ἀγωνίας, ὅπως ἀκριβῶς ἀνέσταν τὸν Σόπενχάουερ οἱ νέοι, μετὰ τὰ ἀποτυχημένα κινήματα τῆς Εὐρώπης τοῦ 1848.

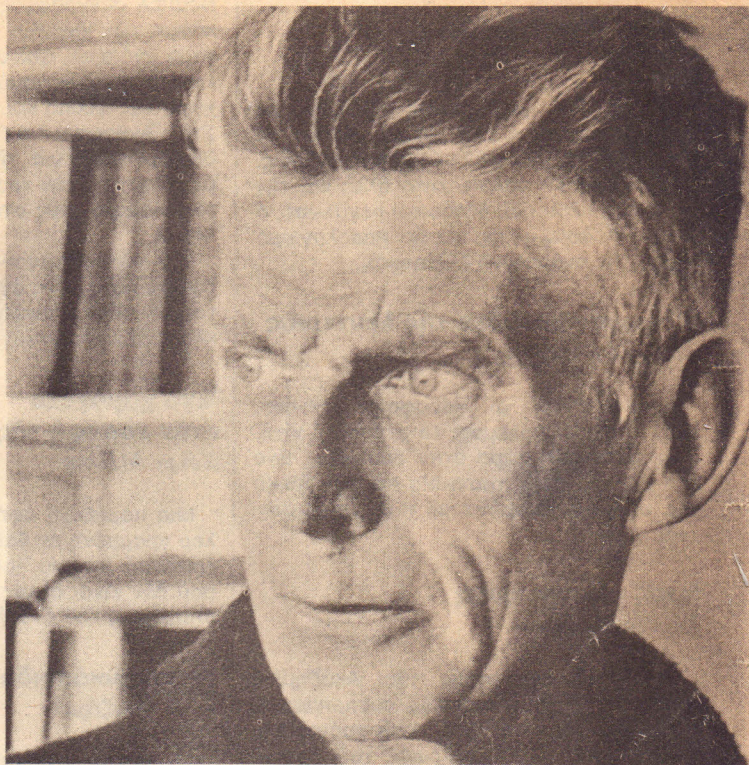
Σ' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν κόσμο τοῦ παράλογου, ὅπως τὸν ἐκφράζει ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ χαρακτηριστικούς ἀπολογητῆς του, ὁ Σάμουελ Μπέκετ, ἐπιχειρεῖ μιὰ βαθιὰ κατάδυση ἢ Μαρία Λαμπαδαρίδου - Πόθου μὲ τὸ βιβλίο της «Ἡ ἐμπειρία τῆς ὑπαρξιακῆς ὀδύνης».

Μὲ μιὰ πρώτη ματιὰ, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἕνα δοκίμιο γιὰ τὸν Μπέκετ, μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἀνάλυσης, δὲν θὰ εἶχε νὰ προσθέσει καινούρια ἢ ἰδιαίτερα σημαντικὰ στοιχεῖα σὲ μιὰ πυργωμένη κιόλας ἀξιολογὴ παγκόσμια βιβλιογραφία, ἀλλὰ

αὐτὸ ποῦ ἐπιχειρεῖ ἡ Μαρία Λαμπαδαρίδου εἶναι κάτι ἄλλο. Όπως ἕνα φύλλο χαρτί ἀφήνεται νὰ πέσει ἀργὰ καὶ λικνιστικὰ στὸ ἔδαφος, ἔτσι ἀφέθηκε κι ἐκεῖνη νὰ βυθιστεῖ στὸν τραγικὸ ὄραματισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ ἔδωσε, ἴσως ὅσο κανεὶς ἄλλος, τὴν ταυτότητα αὐτοῦ τοῦ αἰῶνα. Ἀφέθηκε νὰ βυθιστεῖ καὶ νὰ διαποτισθεῖ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα ποῦ συνθέτουν αὐτὸ τὸ κλίμα τῆς μοναξιάς, τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς γυμνότητας στὸ σεληνιακὸ αὐτὸ τοπίο μὲ τὸ μοναδικὸ δέντρο - νεκρὸ κι αὐτὸ - ὅπου κανεὶς δὲν ξέρει πότε σταμάτησε ὁ χρόνος καὶ ποῦ ἀκόμα καὶ ὁ θάνατος εἶναι τὸ ἴδιο ἀκίνητος.

Τὸ νὰ ὄνειρεύεσαι μέσα σὲ αὐτὸ τὸ τοπίο, ἴσως νὰ μὴν εἶναι τόσο δύσκολο, ἀν διαθέτεις τὴν πανοπλία τῆς εὐαισθησίας ποῦ διαθέτει ἡ δοκιμιογράφος. Ἀλλὰ, πέρα ἀπὸ ἀπόψεις ποῦ ἔχουν ἀπὸ καιρὸ διατυπωθεῖ, τὸ βαθύ τῆς ἐνστικτοῦ τῆ βοήθειας νὰ βρεῖ τὸ νῆμα ποῦ θὰ τὴν ὀδηγήσει (καὶ κοντὰ σὲ κείνη κι ἐμᾶς) στὸ σπῆλαιο τῆς «σκοτεινῆς μνήμης» - ὅπως ἢ ἴδια τὸ ὀνοματίζει - μιὰς μνήμης ποῦ κανεὶς δὲν ξέρει ἀπὸ ποῖο θάθος τοῦ ἀπύθμενου χρόνου ξεκίνησε καὶ ποῦ μὲ τὸ στόμα τοῦ Ἑστραγκὸν ὁ τραγικὸς ἐκεῖνος θὰ τὸ διατυπώσει κάπως ἔτσι: «Πολλές φορές ἀναρωτιέμαι, ὡστόσο, ἀν αὐτὸ τὸ μυαλὸ δὲν ἔχει κιόλας περιπλανηθεῖ μέσα στὴν ἀτέλειωτη νύχτα τῆς ἀβύσσου...»

Κι ὅλη αὐτὴ τὴν περιπλάνηση, ὅλη αὐτὴ τὴν τρομερὴ ἐμπειρία τῆς ὑπαρξιακῆς ὀδύνης ἢ Μαρία Λαμπαδαρίδου θὰ μᾶς τὴ δώσει μὲ ἕνα εἶδος γραφῆς ποῦ πολὺ λίγο διαφέρει ἀπὸ τὸν ποιητικὸ ἀρμονικὸ λόγο, ἔτσι ὥστε ὁ ὠραῖος ἐκεῖνος στοχαστής, ὁ Ζὰκ Λακαρριέρ, ποῦ προλογίζει τὸ ἔργο της, θὰ πει: «...Τὸ κείμενό σας μὲ συ-



Ὁ Σάμουελ Μπέκετ, ὁ δημιουργὸς τοῦ ἔργου «Περιμένοντας τὸν Γκοντὸ» ποῦ ἔδωσε τὸ θέμα στὴ μελέτη τῆς Μαρίας Λαμπαδαρίδου - Πόθου



κίνησε, γιὰτὶ δὲν εἶναι μόνο μιὰ ἀνάλυση αὐστηρῆ, ἀκριβῆς τῶν πηγῶν ἢ τῶν δομῶν τοῦ ἔργου - δὲν εἶναι μόνο μιὰ μελέτη ἐμβριθῆς καὶ τεκμηριωμένη πάνω σὲ ἕνα θέατρο καὶ στὶς ἀπηχήσεις του - εἶναι περισσότερο ἕνα ποίημα, μιὰ μουσικὴ ὑπόκρουση, ποῦ συνοδεύει, μὲ τὴ μουσικὴ ἔννοια τῆς λέξης, τὸ ἔργο ποῦ ἐρμηνεύετε...»

Ἡ συγγραφέας, ποῦ παρουσιάζεται στὰ ἑλληνικὰ γράμματα τὸ 1969 μὲ τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «Συναντήσεις», ἔχει στὸ ἐνεργητικὸ της ἄλλες ἑξι

ποιητικὲς συλλογές: «Σπουδῆ» (1961), «Μικροὶ Κόσμοι» (1963), «Τοπία Ἐφηβείας» (1969), «Τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου» (1973), «Στοὺς προδομένους καιροὺς μας» (1975) καὶ «Τὸ παιδάκι ἐκεῖνο ἦταν ἕνα ἄστρο ποῦ ἐσθῆσε» (1979), τρία μυθιστορήματα: «Τὸ ὄραμα τοῦ Ἀλέξη Φέρα» (1960), «Μικρὸ Κλουβί» (1965) καὶ «Γκριζὰ Πολιτεία» (1971), τὶς νουβέλες «Χάρτινα Πρόσωπα» (1968), ἔχουν παίξει τὰ θεατρικὰ της ἔργα: «Οἱ Σχεδίες» (1969), «Τὸ Γυάλινο Κιβώτιο» (1971), «Ὁ χορὸς τῆς Ἡλέκτρας» (1971), στὸ φλαμανδικὸ Βέλγιο ἢ «Antigone of Weemoed Maar en tragedie» (1971), «Χάρτινο Φεγγάρι» (1977) καὶ «Νύχτα Μοναξιάς» (1978), ἔχει μεταφράσει τὰ ἔργα τοῦ Σάμουελ Μπέκετ «Ἦ, οἱ ὥραίες μέρες» καὶ «Ὅλοι ἐκεῖνοι ποῦ πέφτουν» καὶ τὸ 1966 τιμήθηκε μὲ τὸ βραβεῖο τῆς Ὀμάδας τῶν Δώδεκα.

Στὸν κύκλο τῶν θεατρικῶν σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Παρισιῦ, εἶχε μιλήσει μὲ θέμα «Τὸ τραγικὸ στὸ ἔργο τοῦ Σάμουελ Μπέκετ».

**ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ - ΠΟΘΟΥ**  
Σάμουελ Μπέκετ  
Ἡ ἐμπειρία τῆς ὑπαρξιακῆς ὀδύνης  
Ἐκδόσεις ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ  
ΑΘΗΝΑ - 1980 - Σελίδες 96